

9. Малімон В. Концептуальні засади формування регіонального ринку медичного туризму [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zdorovtur.com>.
10. Медичний туризм набуває популярності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://smi.liga.net/articles/2013-02-15/8346497-medichniy_turizm_nabuva_populyarnost_.htm#.
11. Романів О. Географія медичного туризму Європи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Chseg/2010_8/Romaniv.pdf.
12. Рыжкова Е. Медицинский туризм: общая характеристика и правовая регламентация в Украине [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://zdorovtur.com>.
13. Туризм и здоровье. Медицинский туризм [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://zdorovtur.com>.

УДК (330.341.1:338.49)(477.7)

Єрмакова О.А.

*кандидат економічних наук, доцент,
старший науковий співробітник
Інституту проблем ринку та економіко-екологічних досліджень
Національної академії наук України*

Хуторний О.М.

*кандидат хімічних наук, доцент,
директор
Південного наукового центру Національної академії наук України
і Міністерства освіти і науки України*

Хуторна Л.В.

*науковий співробітник
Південного наукового центру Національної академії наук України
і Міністерства освіти і науки України*

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В РЕГІОНАХ УКРАЇНСЬКОГО ПРИЧОРНОМОР'Я

У статті представлено результати узагальнення європейського досвіду інформаційного супроводу інноваційної діяльності, застосування різноманітних інструментів поширення інформації про інновації. Зазначається про незадовільний стан інформаційного забезпечення інноваційної діяльності в регіонах Українського Причорномор'я. Пропонується концепція створення інтернет-порталів у сфері інновацій, зокрема визначено їхні мету, завдання, структурні елементи, джерела інформації.

Ключові слова: інноваційна діяльність, інформаційне забезпечення, інтернет-портал, регіони Українського Причорномор'я.

Єрмакова О.А., Хуторной А.М., Хуторная Л.В. ИНФОРМАЦИОННОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В РЕГИОНАХ УКРАИНСКОГО ПРИЧЕРНОМОРЬЯ

В статье представлены результаты обобщения европейского опыта информационного сопровождения инновационной деятельности, применения различных инструментов распространения информации об инновациях. Отмечается о неудовлетворительном состоянии информационного обеспечения инновационной деятельности в регионах Украинского Причерноморья. Предлагается концепция создания интернет-порталов в сфере инноваций, в частности определены их цели, задачи, структурные элементы, источники информации.

Ключевые слова: инновационная деятельность, информационное обеспечение, Интернет-портал, регионы Украинского Причерноморья.

Iermakova O.A., Khutornoy A.M., Khutorna L.V. INFORMATION SUPPORT OF INNOVATION ACTIVITIES IN THE UKRAINIAN BLACK SEA REGION

The article presents the synthesis of the European experience in information support of innovation activities, the usage of various instruments of diffusion of information about innovations. The poor state of information support of innovation activities in the Ukrainian Black Sea region is revealed. The concept of creation of Internet portals in the field of innovation, including their goals, tasks, structural elements, source of information, is proposed.

Keywords: innovation activities, information support, Internet portal, Ukrainian Black Sea region.

Постановка проблеми. Міжнародна спільнота підкреслює визначну роль інформації в інтенсифікації інноваційних процесів, розуміючи, що нерозвиненість інформаційної інфраструктури створює бар'єри для комерціалізації розробок [1]. Інформаційна інфраструктура в сучасному суспільстві повинна мати не менше значення, ніж традиційні інфраструктурні складові: транспорт, зв'язок, енергозабезпечення тощо. Інформаційна інфраструктура виконує інтегруючу функцію [2]. За її допомогою система набуває необхідну цілісність і реалізується ідея, яка закладена в її створенні – з'єднати інноваційну систему і

виробництво в єдиний комплекс, який представляє собою економіку знань [3, с. 97]. Асиметричність інформації, динамічність розвитку обумовлюють необхідність постійного вдосконалення інформаційної підтримки інноваційної політики.

Однією з причин низької впроваджуваності результатів науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт (НДДКР), комерціалізації інновацій в Україні є нерозвиненість інформаційного забезпечення у цій сфері. Існуюча інформаційна інфраструктура є фрагментарною та такою, що не забезпечує надійного та якісного інформаційного супроводу

всього інноваційного циклу від виникнення ідеї до впровадження та реалізації результатів інноваційної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та аналітичні аспекти статті побудовані на дослідженнях вітчизняних і зарубіжних учених у сфері інформатизації інноваційної діяльності, зокрема І.О. Борисюк, Г.В. Жаворонкової [4], М.М. Кривих [3], Є.В. Лазаревої [5], В.Є. Лепської [6], Л.П. Марчук [7], М.Е. Роджерса [8] та ін.

Постановка завдання. Завдання статті полягає в тому, щоб на основі європейського досвіду запропонувати шляхи покращення інформаційного забезпечення інноваційної діяльності в регіонах Українського Причорномор'я.

Вклад основного матеріалу дослідження. Узагальнюючи європейський досвід інформаційного супроводу інноваційної діяльності, можна виокремити наступні інструменти поширення інформації про інновації:

- інформаційні онлайн-ресурси;
- центри трансферу технологій: центри із розповсюдження інновацій мають статус незалежних консультативних організацій у сфері технології та бізнесу. Вони здійснюють допомогу інноваційному бізнесу за такими напрямками: трансфер технологій, комерціалізація результатів НДДКР, включаючи питання інтелектуальної власності, розвиток адаптивних можливостей компаній до нових технологій, реалізація транснаціональних інноваційних ініціатив, розповсюдження інформації про інноваційну політику ЄС тощо;
- створення єдиного механізму моніторингу інновацій – Європейське інноваційне табло, яке дозволяє відслідковувати інноваційний розвиток країн ЄС та їх регіонів на принципах бенчмаркінгу;
- патентні бюро;
- маркетингові центри з просування інновацій на внутрішньому та зарубіжних ринках;
- міжрегіональні мережі, зокрема, такі як:
  - а) Європейська мережа бізнес-інноваційних центрів – провідна європейська мережа, яка об'єднує 160 бізнес-інноваційних центрів, таких як інкубатори, інноваційні центри та центри підприємництва;
  - б) Мережа інноваційних релей-центрів – орієнтована на надання інформаційних та консультативних послуг у сфері трансферта технологій та науково-дослідної кооперації інноваційним малим та середнім підприємствам. Більшість релей-центрів управляється консорціумами регіональних організацій;
  - в) Мережа «Інноваційні регіони Європи» – це асоціація регіонів, які реалізували проекти з розробки регіональних інноваційних стратегій. Задача мережі – надати регіонам-членам доступ до нових інструментів, механізмів інноваційного розвитку, можливостей навчання в сфері інноваційної політики, спрямованої на підвищення інноваційного та конкурентного потенціалу компаній регіону. Нині мережа нараховує близько 235 членів-регіонів, які представлені в ній регіональними органами влади чи агентствами регіонального розвитку. Управління мережею здійснюється консорціумом, який виграв тендер;
  - г) Наука та технології для регіональних інновацій та розвитку в Європі (Technology for Regional Innovation and Development in Europe – STRIDE). Мережі інноваційних регіонів представляють собою національні та транснаціональні об'єднання у сфері розробки та обміну досвідом щодо інноваційних стратегій [9, с. 48-56].

Наявна в регіонах Українського Причорномор'я інформаційна інфраструктура не забезпечує надійного і якісного інформаційного супроводу всього інноваційного циклу від виникнення ідеї до впровадження та реалізації результату інноваційної діяльності. Наявні інформаційні ресурси є розрізненими як за способами формування, так і по формам представлення їх споживачам, немає «єдиної точки доступу» (навігаційної системи) для отримання комплексної інформації для здійснення інноваційної діяльності. У регіонах Українського Причорномор'я відсутні інформаційні інтернет-портали у сфері інновацій, що не відповідає принципам електронного врядування. Крім того, незнання про наукові здобутки наукового сектору регіонів спричинює негативне ставлення до науки з боку суспільства та влади. Департаменти освіти і науки при обласних державних адміністраціях не висвітлюють наукову та інноваційну діяльність у регіонах на своїх інтернет-порталах. Наукові центри, зокрема Південний науковий центр при НАН України та МОН України, який по суті є координуючим органом у сфері науки та інновацій в Українському Причорномор'ї, не має власного інтернет-порталу. Роботу зі створення інтернет-порталів регіональних наукових центрів (regional scientific centers – RSC) Національної академії наук і Міністерства освіти і науки України було розпочато Центром практичної інформатики НАН України та співробітництві з Інформаційним центром НАН України ще у 2008 р. [10], проте зазначених інтернет-порталів так і не було створено.

Виникає необхідність вирішення масштабної інформаційної задачі, пов'язаною із формуванням та управлінням інформаційними потоками в регіоні між учасниками інноваційної системи регіону.

Актуальність створення інтернет-порталів у сфері інновацій підтверджується відповідними завданнями регіональних стратегій розвитку регіонів Українського Причорномор'я, зокрема в Стратегії розвитку Миколаївської області на період до 2020 року зазначається про необхідність формування системи правової, кадрової та інформаційної підтримки інноваційної діяльності, а одним із завдань Стратегії розвитку Херсонської області на період до 2020 року є створення банку інновацій.

Пропонуємо такі концептуальні засади створення регіональних порталів у сфері наукової та інноваційної діяльності: «Інноваційна Одещина/Миколаївщина/Херсонщина».

Під інтернет-порталом ми розуміємо точку доступу до інформації в Інтернеті.

Метою запропонованого інтернет-порталу є інформаційне забезпечення інноваційної діяльності в регіоні, спрямоване на узгодження попиту і пропозиції на інновації.

Завдання інтернет-порталу такі:

- забезпечення інформаційної взаємодії суб'єктів попиту та пропозиції інновацій, організацій інноваційної інфраструктури та органів державної влади;
- створення бази даних про наукові та інноваційні розробки в регіоні, суб'єктів попиту та пропозиції інновацій;
- забезпечення розповсюдження інновацій;
- забезпечення комунікацій учасників інноваційної діяльності;
- підвищення відкритості організацій інноваційної інфраструктури для населення;
- формування запитів з боку бізнесу на наукові та інноваційні розробки;
- формування біржі інноваційних проектів: встановлення контактів між споживачами та виробни-

ками інноваційної продукції та технологій, між інвесторами та розробниками інновацій, між замовниками та виконавцями прикладних досліджень та НДДКР.

Розділами даних порталів мають стати:

- інноваційний банк даних регіону: інформація про наукові та інноваційні розробки регіону. Інформацію про фундаментальні та прикладні дослідження доцільно структурувати за пріоритетними напрямками розвитку науки, технологій та техніки: математика, механіка, інформатика та кібернетика, фізика і астрономія, хімія, біологічно-активні речовини і матеріали, біологія, медицина, зв'язок, агропромисловий комплекс, економіка, збереження навколишнього середовища та сталій розвиток, науки про Землю, археологія та історія, культура, правознавство, педагогіка, державне управління тощо. Інформацію про інновації доцільно класифікувати наступним чином: машинобудівництво та приладобудування; електроніка, інформатика та зв'язок; нові технології, речовини, матеріали; новітні біотехнології та медицина; охорона навколишнього середовища; агропромисловий комплекс; транспорт; комунальне господарство та будівництво; освіта; економіка; енергетика; правознавство; мистецтвознавство; тощо.

- інноваційний паспорт регіону: науковий та інноваційний потенціал регіону, інноваційна інфраструктура;

- інноваційне підприємництво: створення бази даних запитів на інноваційні розробки з боку бізнесу і промисловості;

- державна інноваційна політика: інформація про заходи та форми державної підтримки інноваційної діяльності, про державні та регіональні стратегії та програми в сфері інновацій;

- фінансування інноваційної діяльності: інформація про діючі програми, гранти, фонди, конкурси підтримки інновацій, в тому числі міжнародні; створення бази даних запитів на фінансування наукових розробок та інновацій;

- інноваційні технологічні платформи та кластери регіону.

Інформаційною основою інноваційного банку регіону можуть стати результати щорічного довідкового видання Південного наукового центру НАН України і МОН України «Наука в Південному регіоні України. Важливі досягнення наукових установ Південного регіону України в галузі фундаментальних, прикладних досліджень та інноваційної діяльності» [11], який виходить щорічно накладом у 100 примірників. Невеликий наклад даного довідника обмежує коло обізнаних користувачів інформацією щодо перспективних наукових інноваційних розробок регіонів Українського Причорномор'я, не отримують дану

інформацію потенційні інвестори, представники реального сектору економіки, потенційні споживачі інновацій, а це є суттєвою перешкодою на шляху їх практичного впровадження.

Висновки. Наявна в регіонах Українського Причорномор'я інформаційна інфраструктура не забезпечує надійного і якісного інформаційного супроводу всього інноваційного циклу від виникнення ідеї до впровадження та реалізації результату інноваційної діяльності. Вирішення даної проблеми потребує створення в регіонах інформаційних інтернет-порталів у сфері інновацій. Перспективою подальших досліджень є впровадження інших інструментів інформатизації інноваційних процесів у регіонах України, які напрацьовані світовою практикою та адаптовані до вітчизняних реалій.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Global Innovation Index 2015: Effective Innovation Policies for Development // Johnson Cornell University, The Business School for the World «INSEAD», World Intellectual Property Organization. – 2015. – 418 p.
2. The Global Information technology Report 2015: ICTs for Inclusive Growth // Johnson Cornell University, The Business School for the World «INSEAD», World Economic Forum. – 2015. – 357 p.
3. Кривых Н.Н. Информационное обеспечение инновационной деятельности в регионе // Социально-экономические явления и процессы. – 2010. – № 6(022). – С. 97-102.
4. Жаворонкова Г.В. Развитие инновационных информационно-компьютерных технологий в Украине / Г.В. Жаворонкова, І.О. Борисюк // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. – № 3. – С. 68-72.
5. Лазарева Є.В. Методологічні аспекти формування інноваційної системи регіону : монографія / Є.В. Лазарева. – Одеса : Ін-т пробл. ринку та економ.-еколог. досліджень НАНУ, 2010. – 320 с.
6. Лепский В.Е. Рефлексивно-активные среды инновационного развития / В.Е. Лепский. – М. : Изд-во «Когито-Центр», 2010. – 255 с.
7. Марчук Л.П. Сучасна інформатизація суспільства та її вплив на інноваційні процеси / Л.П. Марчук // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – Миколаїв : МДАУ, 2012. – Вип. 1(65). – С. 37-44.
8. Роджерс М.Е. Дифузія інновацій [переклад з англ. В. Старка] / М.Е. Роджерс. – К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2009. – 591 с.
9. Хопкинсон Л. Поддержка инновации на уровне регионов и муниципалитетов. Руководство для государственных служащих [Электронный ресурс] / Лана Хопкинсон. – Великобритания : М.А. International Business. – 65 с. – Режим доступа : <http://www.uuis.com.ua/files/Hopkinson.pdf>.
10. Головний портал НАН України. Наукові центри НАН України та МОН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www1.nas.gov.ua/rsc/all/pdnc/Pages/default.aspx>.
11. Наука в Південному регіоні України. Важливі досягнення наукових установ Південного регіону України в галузі фундаментальних, прикладних досліджень та інноваційної діяльності. – Південний науковий центр НАН України і МОН України, 2015. – 300 с.